

Majitelé panství Březolupy v historii

Dnešní článek je třetím v pořadí představující vám šlechtické rody, které byly v historii držiteli obce Březolupy. Naše vesnice byla vždy samostatným panstvím, zvaným statek, a všechny zjištěné držitele si můžete přečíst v článku: Stručná historie obce na webových stránkách: www.brezolupy.cz. Zde jsou v sekci historie obce uloženy první dva články tohoto cyklu, a to o rodech Holle a Logothetti, které jsem napsal já s využitím různých archívních materiálů.

Tímto článkem však začíná seriál o rodech od autora mnohem renovovanějšího. Obec Březolupy zadala koncem roku 2020 zpracování Heraldických dějin naší obce panu Miroslavu V. Pavlů, který je známým heraldikem a zpracoval návrhy znaků mnoha obcí nejen v našem okolí, ale i na celé Moravě. Ten své dílo dokončil v průběhu roku 2021 a nazval ho: HERALDICKÉ OBRÁZKY Z BŘEZOLUP. Dvakrát ročně budeme ve zpravodaji vydávat zkrácenou část jeho práce o jednotlivých rodech. Jak sami postupně uvidíte, získali jsme zpracování této práce nejen zajímavé informace o rodech, ale hlavně pro nás velmi cenné erby, nebo pečeti rodů s vazbou na Březolupy.

Dílo zpracované panem Pavlů je zatím pouze v digitální podobě, a jak je u takové práce samozřejmé i včetně odkazů na zdroje. Pokud se tak obec rozhodne, bude samozřejmě možné ho vydat knižně v celém rozsahu, který máme již k dispozici, nebo který bude případně ještě doplněn o nově zjištěné skutečnosti. Protože v archívech na nás jistě čekají další, dosud neobjevené, písemnosti, které mají vazbu na naši slováckou dědinu Březolupy.

Ing. Radek Berecka, kronikář obce Březolupy

Rod Longueval

Kořeny tohoto rodu sahají až do dalekého Nizozemí (psáno též Longevall, Longevalle, Longueville, Langwill). V Čechách se jako první objevuje jistý Filip Longueval, v r. 1652 usazený v Praze na Malé Straně. Jiní nositelé tohoto jména žili v rakouských zemích, v Lotrinsku, v Lucembursku a ve Slezsku. V r. 1705 byli přijati také za obyvatele kraňského vévodství (Kraňsko, též Krajina, něm. Krain, je historickou zemí, v současnosti ležící - až na malou italskou část - ve Slovinsku). V letech 1702-14 je připomínán setník bádenského regimentu, později plukovník a vojenský velitel města Břehu ve Slezsku, Josef František svob. pán von Longueval (+1719). Z manželského svazku s Annou Terezií Hassie měl syny Leopolda, (Jana) Ferdinanda a Josefa, kteří 1. října r. 1739 obdrželi český baronát. Leopold a Josef sloužili u vojska, všichni tři bratři („L:B: de Longueval, Silesius Brigensis“) byli v letech 1727-31 zapsáni na olomoucké univerzitě.

Erb Jana Františka svob. pána z Longueval, 1702 (Národní archiv Praha)

Pro nás zajímavou osobou je Jan Ferdinand (celým jménem Jan Antonín Ignác Ferdinand), narozený 28. listopadu 1714 v Břehu. Studoval teologii na Collegiu Germanicu v Římě a v r. 1739 se stal olomouckým kanovníkem (od r. 1772 sídelním). V r. 1747 byl současně děkanem v Odrách a od r. 1749 v Ketři, tehdy ležící v Pruském Slezsku. V r. 1749 (int. 1756) koupil od Antonína Vincence svobodného pána Pilatiho statek Březolupy, který pak držel až do své smrti (+ 30.června 1780).

Pečeť a podpis Jana Ferdinanda svob. pána v Longueval, 1751 (Moravský zemský archiv Brno)

Usiloval o vznik březolupské farnosti a zasloužil se o vybudování zdejšího kostela Nanebevzetí Panny Marie. S jeho stavbou bylo započato v r. 1774, ukončena byla však až po jeho smrti.

Z dalších členů rodu, žijících alespoň nějaký čas na Moravě, připomeňme především blízkou příbuznou (patrně sestru) kanovníka Jana Ferdinanda, Marii Annu svob. paní von Longueval (1718-67), od r.1751 druhou manželku Otty Ferdinanda svob. pána Kaldtschmidta z Eisenbergu (+1761), dlouholetého soudce lenního soudu lomouckého biskupství a držitele Choryně u Valašského Meziříčí. K rodu patřil zřejmě i císařský důstojník Jan Křtitel von Longueville (1753-1831), jenž dosáhl generálských hodností (1813 generálmajor, 1824 polní podmaršálek), a snad i vysloužilý hejtman Kryštof hr. (!) von Ligniville (Lingville?), v r. 1773 bydlící v Kroměříži, v domě č.p. 117. Bližší informace, týkající se jejich případného zařazení do rodové genaologie však prozatím nemáme.

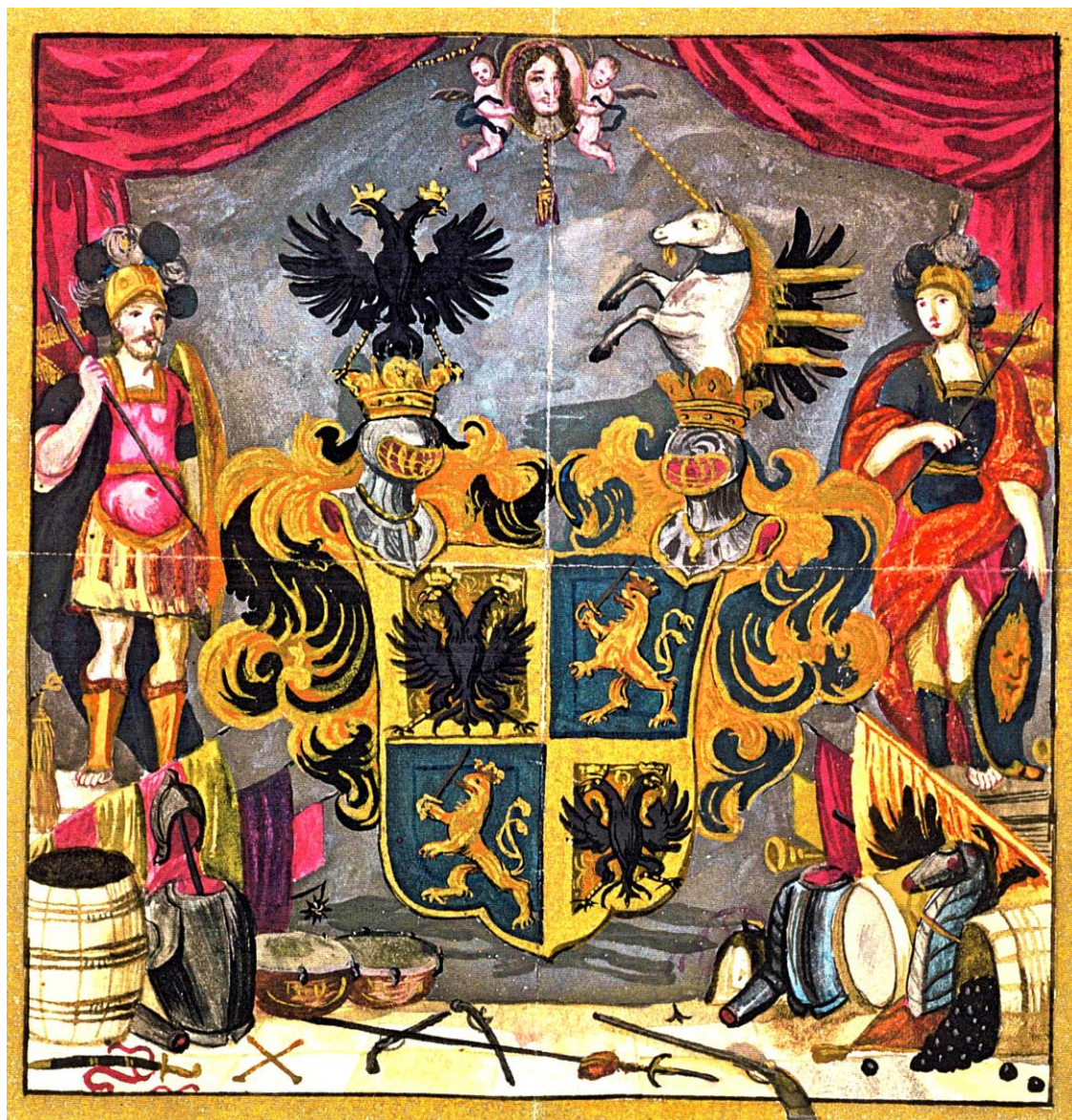
Heraldika

Dne 12. června r. 1702 byl do baronského stavu „vyzdvižen“ Jan František de Longueval, toho času setník regimentu Ludvíka Viléma markraběte bádenského, společně se svým otcem Karlem Petrem. Součástí císařského privilegia bylo i tzv. „polepšení“ jejich dosavadního erbu. Přestože původní erbovní znamení neznáme, s odkazem na nově udělený erb můžeme spekulovat o lvu s tasaným mečem. Vyobrazení nového erbu ukazuje zlato-modře čtvrcený štít, v 1. a 4. poli černý korunovaný orel se zlatou zbrojí, ve 2. a 3. poli zlatý, červeně korunovaný dvouocasý lev s červenou zbrojí a s tasaným mečem. Na štít jsou postaveny dva korunované turnajské helmy s klenoty a přikryvadly - vpravo černý orel ze štítu, vlevo rostoucí stříbrný jednorozec se zlatou zbrojí a hřívou a s modrým obojkem na krku, vlevo černé orlí křídlo se třemi zlatými břevny. Přikryvadla černo-zlatá a modro-zlatá.

Stejného privilegia se Longuevalům dostalo téměř o čtyřicet let později. Majestátem z 1. října 1739 povýšil císař Karel VI. bratry Leopolda, (Jana) Ferdinanda a Josefa von Longueval do českého stavu svobodných pánů a udělil jim titul „Wohlgebohrn“ (tj. vysoce urozený, přesněji „blahorodý“). Současně se hovoří o polepšení jejich erbu. Ten ovšem zůstává v podstatě stejný, odlišně blasonován je jen klenot s jednorozcem. Heraldik M. Fiala popisuje erb (dle textu majestátu) jako čtvrcený štít, v jehož 1. a 4. zlatém poli je černý korunovaný orel s červenými vyplazenými jazyky a ve 2. a 3. modrém poli zlatý korunovaný a dvouocasý lev s nahým mečem v pravé přední tlapě. Na štítě spočívá koruna svobodných pánů a na ní dva korunované turnajské helmy s klenoty. Vpravo černý orel ze štítu, vlevo stříbrný jednorozec se dvěma křídly, předním zlatým a zadním černým, připevněnými ke krku modrým obojkem. Tinkтуры přikryvadel zůstaly

beze změny, přestože autorem nejsou důsledně popsány.

Symboliku erbovních figur lze částečně odhalit. Zatímco orel je derivátem císařského znaku (projev císařské milosti), lev s taseným mečem připomíná statečnost a vojenské zásluhy obdarovaných a jejich předků. Ty mohl symbolizovat i jednorozec, bájná, tzv. nadpřirozená figura, či monstrum, vyrůstající z levého helmu. Mimo jiné byl totiž znamením srdnatosti a bojechtivosti. Jeho původ nacházíme v asijské mytologii. Věřilo se, že ochočit jej může jen čistá panna, proto se stal také jedním z mariánských atributů. Jeho rohu byla připisována velká síla a magická moc. Lze se tedy domnívat, že se měl stát jakýmsi ochráncem rodiny Longuevalů. Orlí křídlo je tzv. pomocným klenotem, symboliku tří pruhů, stejně jako obojku na krku zvířete, ale bohužel neznáme.

**Erb Leopolda, Jana Ferdinanda a Josefa svob. pánů z Longueval,
1739 (Archiv Národního muzea Praha)**